

SISÄLLYS

Johdanto	3
1 Aloitteet ja suunnitelmat sekä julkiset keskustelut Yleisten kielitutkintojen järjestämiseksi ulkomailla	4
2 Yleisiin kielitutkintoihin liittyvät lait ja säädökset	6
3 Kokemukset tutkintojen järjestämisestä ulkomailla	8
3.1 Yleiset kielitutkinnot Lontoossa vuosina 2001–2007	8
3.2 Yleiset kielitutkinnot Düsseldorfissa vuosina 2006–2009.....	9
3.3 Tutkintoon osallistuneet Lontoossa ja Düsseldorfissa.....	11
3.4 Osallistujien menestyminen tutkinnossa.....	12
4 Yleisten kielitutkintojen järjestäminen ulkomailla tulevaisuudessa	14
4.1 Aikaisemmat tutkinnon järjestäjämaat.....	14
4.1.1 Iso-Britannia	14
4.1.2 Saksa	15
4.2 Uudet tutkinnon järjestäjämaat	16
4.2.1 Viro	16
4.2.2 Muut maat	20
4.3 Lainsäädäntö koskien Yleisten kielitutkintojen järjestämistä ulkomailla.....	22
4.4 Kustannukset liittyen Yleisten kielitutkintojen järjestämiseen ulkomailla.....	23
5 Yhteenveto	24
LÄHTEET.....	28
LIITTEET	32
Liite 1	32

Johdanto

Tämän selvityksen tavoitteena on kartoittaa, millaisia kokemuksia ulkomailla järjestetyistä Yleisten kielitutkintojen tutkinnoista on, millainen tarve Yleisten kielitutkintojen tutkinnolla on Suomen rajojen ulkopuolella ja mitä toimenpiteitä tutkinnon järjestäminen ulkomailla edellyttää. Selvitys on laadittu Opetushallituksen tilaamana ja rahoittamana, ja selvityksen taustalla on tutkintojen kasvanut kysyntä ulkomailla.

Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkintoa on järjestetty kokeiluluontoisesti ulkomailla jo aiemmin yhteistyössä Soveltavan kielitutkimuksen keskuksen kanssa. Tutkintoja järjestettiin Lontoossa vuosina 2001–2007 yhteistyössä Finn-Guildin kanssa sekä Düsseldorfissa ajalla 2006–2009 Volkshochschulen kanssa. Tutkintojen järjestäminen ulkomailla kuitenkin lopetettiin vuoden 2009 jälkeen, koska Yleisiä kielitutkintoja koskevassa laissa (964/2004) havaittiin puutteita, jotka liittyivät mahdollisten kiistatilanteiden käsittelyyn: missä maassa ja minkä maan lainsäädännön mukaan mahdolliset tutkintoon liittyvät kiistatilanteet tulisi kulloinkin ratkaista.

Selvityksen alussa (luku 1) tarkastellaan aloitteita ja suunnitelmia sekä julkista keskustelua Yleisten kielitutkintojen järjestämiseksi ulkomailla. Seuraavaksi esitellään Yleisiä kielitutkintoja koskeva lainsäädäntö (luku 2). Tämän jälkeen kuvataan suomen kielen tutkinnon järjestämistä Lontoossa (2001–2007) ja Düsseldorfissa (2006–2009) (luku 3) sekä tarkastellaan Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkinnon mahdollista järjestämistä ulkomailla tulevaisuudessa (luku 4). Lopuksi esitellään ehdotukset Yleisten kielitutkintojen järjestämisestä ulkomailla (luku 5).

1 Aloitteet ja suunnitelmat sekä julkiset keskustelut Yleisten kielitutkintojen järjestämiseksi ulkomailla

Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkinnon järjestäminen ja tutkinnon tarve Suomen ulkopuolella on ollut esillä monessa yhteydessä vuosien varrella. Tutkintojen järjestämiseksi on ehdotettu hyvin monenlaisia ja laajuudeltaan suurestikin vaihtelevia ratkaisuja. Seuraavaksi esitellään tiivistetysti aiheesta käytyjä keskusteluja.

Vuonna 2005 Ulkosuomalaisparlamentin neljännessä varsinaisessa istunnossa käsiteltiin Pohjois-Kreikan Suomi-seuran aloite, jossa ehdotettiin, että Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkinnon järjestäminen aloitettaisiin maailmanlaajuisesti ja että tutkinto organisoitaisiin kerran vuodessa suurlähetystöjen osoittamissa tiloissa. (Ulkosuomalaisparlamentti 2005.)

Ulkosuomalaisparlamentin dokumentissa ”*Raportti sihteeristön ja puhemiehistön toiminnasta ja päätöslauseلمien etenemisestä vuosina 2005–2007*” viitataan Opetushallituksen vuonna 2006 laatimaan Yleisten kielitutkintojen kehittämissuunnitelmaan, jossa selvitetään mahdollisuuksia järjestää suomen ja ruotsin kielen tutkintoja ulkomailla. Raportti ottaa myönteisen kannan näiden tutkintojen järjestämiseen ulkomailla. Raportin laadinnan aikana suomen kielen tutkintoja järjestettiin jo Lontoossa ja Düsseldorfissa. Kehityssuunnitelma oli määrä luovuttaa opetusministeriölle Opetushallituksen johtoryhmän käsittelyn jälkeen. Raportissa mainitaan, että jos tutkinnon järjestäminen ulkomailla vakiinnutetaan ja järjestäjien määrää lisätään, se edellyttää Yleisten kielitutkintojen lainsäädännön tarkistamista ulkomailla järjestämisen osalta. Aikaa kehittämissuunnitelman toimeenpanolle oli varattu vuosi 2007 ja tarvittavat lainsäädäntömuutokset oli tarkoitus myös valmistella vuoden 2007 aikana. (Ulkosuomalaisparlamentti: Raportti sihteeristön ja puhemiehistön toiminnasta ja päätöslauseلمien etenemisestä vuosina 2005–2007.)

Vuonna 2009 julkaistussa Tarnasen, Junttilan ja Westisen Manner-Suomen ESR-hankkeen raportissa ”*Suunnitelma Yleisten kielitutkintojen suomen kielen keskitason testin digitalisoinnin toteuttamiseksi*” mainitaan tutkinnon mahdollisen digitalisoinnin lisäävän tutkinnon järjestämismahdollisuuksia ulkomailla. Tarnanen ym. (2009, 5-6) painottavat digitalisoinnista saatavia etuja, jotka helpottavat tutkinnon järjestämistä muuallakin ulkomailla Lontoon ja Düsseldorfin lisäksi, sillä digitaalisen tutkinnon järjestäminen ei edellytä järjestävältä taholta kielistudiota. Tarnanen ym. (2009, 5-6) kirjoittavat raportissaan, että ”*tehtävien suorittamisolosuhteet, kuten ohjeiden antaminen, ovat standardoidummat ja*

digitalisoidun testin turvallisuuskysymykset ovat paremmin ratkaistavissa monelta osin, esimerkiksi postituksen ja testisalaisuuden osalta”.

Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehistön kevätkokouksen pöytäkirjassa (Helsingissä 15.–16.4.2013) sivutaan myös tarvetta suomen kielen tutkinnon järjestämiselle ulkomailla. Kokouksessa keskusteltiin siitä, kuinka Yleisten kielitutkintojen tutkintoja on aiemmin järjestetty ulkomailla ja kuinka erityisesti Suomi-kouluilta on tullut kyselyjä mahdollisuudesta alkaa järjestää niitä uudestaan. Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehistön Itä-Euroopan alueen puhemies Wladimir Kokko lisäksi arvelee, että kysyntää järjestää Yleisiä kielitutkintoja on myös Venäjällä. (Ulkosuomalaisparlamentti 2013.)

Ulkosuomalaisparlamentin vieraillessa vuonna 2013 opetus- ja kulttuuriministeriössä keskustelumuistiosta löytyy myös viittauksia keskusteluista Yleisten kielitutkintojen järjestämisestä ulkomailla. Keskustelussa sivuttiin Suomessa tutkintotilaisuudessa tapahtuneita väärinkäytöksiä ja ongelmana järjestämisen kannalta nähtiin se, että ei ollut selvää, kuinka vastaavien väärinkäytösten kohdalla ulkomailla toimittaisiin. Ulkosuomalaisparlamentin parlamenttisihteerin Tina Nordqvistin Opetushallituksesta saamien tietojen mukaan edellä esitettyjen syiden vuoksi ulkomailla tutkinnon järjestäminen edellyttää lakimuutosta tai lisäystä lakiin. (Ulkosuomalaisparlamentti 2013.)

Vuonna 2014 opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä esittää selvityksessään ”*Kielitaidon määrittäminen sekä kielitaidon ja EU/ETA-alueen ulkopuolella hankitun koulutuksen täydentäminen terveystalalla*”, että Yleisten kielitutkintojen järjestämisen tulee olla mahdollista myös ulkomailla. (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:5, 48.)

Mahdollisuus osoittaa suomen kielen taito on ollut esillä monessa eri yhteydessä. Ehdotukset tutkinnon järjestämiseksi vaihtelevat yksittäisistä kohteista ulkomailla jopa maailmanlaajuiseen tutkinnon järjestämiseen Suomen suurlähetystöjen tiloissa. Keskustelujen ja raporttien perusteella suomen tutkinnon järjestämiseen ulkomailla suhtaudutaan myönteisesti.

2 Yleisiin kielitutkintoihin liittyvät säädökset

Yleisiä kielitutkintoja koskeva laki (964/2004) määrittelee Yleiset kielitutkinnot seuraavasti: ”Yleisellä kielitutkinnolla tarkoitetaan kielitaidon hankkimistavasta riippumatonta toiminnallisen kielitaidon osoittamiseksi järjestettyä tutkintoa” (1 §). Laissa säädetään, että Opetushallitus huolehtii ”kielitutkintojärjestelmästä, sen kehittämisestä ja valvonnasta” (2 §). Edellä mainittujen tehtävien lisäksi Opetushallitus sopii laissa määriteltyjen tahojen (4 §) kanssa tutkintojen järjestämisestä. Lisäksi Opetushallitus vastaa järjestäjien kouluttamisesta.

Tällä hetkellä voimassa olevat Yleisiä kielitutkintoja koskevat säädökset ovat vuodelta 2004 (laki yleisistä kielitutkinnoista 964/2004; Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista 1163/2004). Lisäksi vuoden 2011 lopussa annettiin tutkintojärjestelmää koskeva Valtioneuvoston asetus (1109/2011), jolla muutettiin edellä mainitun asetuksen 5. ja 7. §:ää. Nykyisin voimassa olevaa lainsäädäntöä edeltävä lainsäädäntö oli vuodelta 1994 (L 668/1994 ja A 669/1994).

Yleisten kielitutkintojen järjestäminen perustuu kirjalliseen sopimukseen Opetushallituksen ja tutkintoja järjestävän tahon välillä. Järjestämissopimus on voimassa enintään viisi vuotta, jonka jälkeen se täytyy uusida. Laissa määritellään sopiva järjestäjätaho seuraavasti: ”Sopimuksia voidaan tehdä korkeakoulujen, valtion virastojen ja laitosten ja sellaisten koulutuksen järjestäjien tai oppilaitosten ylläpitäjien kanssa, joilla on joko perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettu opetuksen järjestämislupa tai lukiolaissa (629/1998), ammatillisesta koulutuksessa annetussa laissa (630/1998) tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettu koulutuksen järjestämislupa taikka vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettu oppilaitoksen ylläpitämislupa tai perusopetuksen järjestäjänä olevan kunnan tai kuntayhtymän sekä tarvittaessa muiden sellaisten rekisteröityjen yhteisöjen tai säätiöiden kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus.” (964/2004; 4 §.)

Kun sopimusta solmitaan, edellytyksenä on, että järjestäjällä on käytettävissä ”tutkintojen järjestämisen edellyttämä henkilöstö, tilat ja laitteet”. Jos tutkinnon järjestäjä laiminlyö sopimuksessa määriteltyjä tehtäviään, tehty sopimus voidaan purkaa. Tutkinnon järjestäjän tehtävät ovat seuraavat:

- 1) ”järjestää tutkinnot sopimusehtojen mukaisesti;

- 2) *tiedottaa tutkinnoista niin, että tutkintoihin osallistuminen on tasapuolisesti mahdollista kaikille kansalaisryhmille;*
- 3) *toimittaa tutkintosuoritukset arvioitaviksi; sekä*
- 4) *toimittaa opetustoimen viranomaisille niiden tarvitsemat tiedot tutkintojen järjestämisestä.”*

Tutkinnon järjestäjien tehtävistä ja niitä koskevien sopimusten sisällöstä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (964/2004; 5 § ja 1163/2004; 6 §.)

3 Kokemukset tutkintojen järjestämisestä ulkomailla

3.1 Yleiset kielitutkinnot Lontoossa vuosina 2001–2007

Soveltavan kielentutkimuksen keskus järjesti Yleisten kielitutkintojen suomen kielen perus- ja keskitason tutkintoja Lontoossa vuosina 2001–2007 yhteistyössä Finn-Guildin kanssa. Finn-Guild on vuonna 1965 perustettu kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on edistää kulttuurivaihtoa Iso-Britannian ja Suomen välillä. Lisäksi Finn-Guild edistää Iso-Britanniassa suomen kieltä ja kulttuuria tukemalla Suomi-koulujen toimintaa ja järjestämällä kielikursseja. (<http://www.finn-guild.org/fi/tietoa-finn-guildista>.)

Ensimmäinen suomen kielen tutkinto järjestettiin syksyllä 2001, ja tutkintoon osallistuneita oli 13 henkilöä (ks. taulukko 1). Suurimmillaan osallistujamäärä oli vuonna 2003, jolloin tutkinnon suorittaneita oli 23 henkilöä. Osallistujamäärä vaihteli vuosittain, mutta yhteensä vuosina 2001–2007 tutkintoihin osallistui 96 henkilöä. Lontoossa suomen tutkintoa oli mahdollisuus suorittaa vain perus- ja keskitasolla, koska kysyntää ylimmän tason testille ei ollut. Kaiken kaikkiaan vuosina 2001–2007 perustason testin suoritti 50 ja keskitason testin 46 osallistujaa.

Taulukko 1. Eri taitotasojen suorittajamäärät per tutkintokerta Lontoossa.

	Perustaso	Keskitaso	Ylin taso	Yhteensä
17.11.2001	10	3	-	13
16.11.2002	5	11	-	16
15.11.2003	13	10	-	23
20.11.2004	6	4	-	10
29.10.2005	4	8	-	12
28.10.2006	8	8	-	16
27.10.2007	4	2	-	6
YHTEENSÄ	50	46	-	96

Nyt käsillä olevaa selvitystä varten oltiin sähköpostitse (10.–22.9.2014) yhteydessä Anni Itähaarlaan, joka matkusti Suomesta auttamaan tutkinnon järjestämisessä Lontoossa. Hän on Yleisten kielitutkintojen kouluttama haastattelija ja arvioija, ja sen lisäksi hänellä on paljon kokemusta tutkinnon järjestämisestä. Itähaarla kertoo, että tutkintoa järjestettiin vuosina 2001–2006 Westminsterin yliopiston tiloissa, Lontoon keskustassa, koska siellä oli käytössä kielistudio. Testimateriaali lähetettiin suoraan Soveltavan kielentutkimuksen keskukselta

Finn-Guildille, joka myös hoiti tutkinnon jälkeen materiaalin palauttamisen Suomeen. Tutkintopäivänä Finn-Guildin ja yliopiston edustajat hoitivat kielistudiossa tapahtuvat osakokeet ja Itähaarla valvoi luokkatilassa tapahtuvat kirjalliset osakokeet sekä suoritti puhumisen osakokeeseen liittyvät haastattelut perustasolla. (Itähaarla 17.–18.9.2014.)

Viimeisenä järjestämisvuotena, 2007, tutkinnon järjestäminen siirrettiin suurien tilakustannusten vuoksi Middlesexin yliopistoon. Finn-Guildissa silloin työskennellyt kielten opettaja Hanna Drummond kertoo sähköpostissa (8.10.2014), että järjestäminen sujui hyvin, vaikka kielistudio-osuus tapahtui normaalissa luokkatilassa eikä osallistujilla ollut käytössä väliseinillä rajattua tilaa. Drummondin mukaan Middlesexin yliopiston kieliosaston johtaja oli erittäin innostunut oppilaitoksensa mahdollisuudesta järjestää suomen kielen tutkinto. (Drummond 8.10.2014; Itähaarla 17.9.2014.)

Lontoossa järjestettyjen tutkintojen kustannukset hoiti pääosin Finn-Guild, joka maksoi tutkintopaikkojen tilavuokrat, valvojien palkat, postituskulut, haastattelijan matkat ja majoituksen sekä päivärahan (Itähaarla 17.9.2014).

3.2 Yleiset kielitutkinnot Düsseldorfissa vuosina 2006–2009

Soveltavan kielentutkimuksen keskus järjesti Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkintoja yhdessä Volkshochschule Landeshauptstadt Düsseldorfin kanssa vuosina 2006–2009. Volkshochschule on kansankorkeakoulu, joka on lähinnä verrattavissa suomalaisiin kansalaisopistoihin tai työväenopistoihin (Kupila 2012). Suomen kielen opetuksella on Volkshochschulessa pitkät perinteet, sillä oppilaitos on järjestänyt suomen kielen opetusta vuodesta 1963 lähtien (Kupila 2006, 30).

Tutkintojen järjestäminen aloitettiin vuonna 2006, jolloin tutkinnon suoritti yhteensä 14 osallistujaa. Vuosina 2006–2009 tutkinnon suoritti jokaisella tutkintokerralla 10–14 henkilöä. Tutkintoa oli mahdollisuus suorittaa kaikilla tasoilla (perus-, keski- ja ylin taso), ja osallistujia myös ilmoittautui joka tason tutkintoon vuosittain, paitsi vuonna 2008, jolloin ylimmän tason tutkintoa ei järjestetty lainkaan. Järjestämisvuosina kaiken kaikkiaan 50 henkilöä suoritti tutkinnon. Näistä perustason testin suoritti 13 osallistujaa, keskitason 29 osallistujaa ja ylimmän tason 8 osallistujaa. Kuten Lontoossa, myös Düsseldorfissa, tutkintoja oli mahdollisuus suorittaa kerran vuodessa syksyllä.

Taulukko 2. Eri taitotasojen suorittajamäärät per tutkintokerta Düsseldorfissa.

	Perustaso	Keskitaso	Ylin taso	Yhteensä
28.10.2006	2	10	2	14
27.10.2007	6	4	3	13
8.11.2008	3	10	-	13
7.11.2009	2	5	3	10
YHTEENSÄ	13	29	8	50

Kun tutkintoja järjestettiin Düsseldorfissa, Yleisten kielitutkintojen koordinaattorina toimi Mirja Tarnanen. Tarnasta haastateltiin selvitystä varten ja hän kertoo haastattelussa (2.10.2014), että Volkshochschulen tiloissa ei ollut käytettävissä kielistudiota, vaan masterääni kuultiin nauhurista ja osallistujien puhumisen osakokeen suoritukset tallennettiin Walkman-soittimien avulla. Tämä koettiin tutkintojärjestelmän kannalta ongelmalliseksi osallistujan oikeusturvan kannalta, sillä kaikille osallistujille on taattava samankaltaiset olosuhteet osoittaa kielitaitonsa. Lisäksi alkuvaiheessa äänitallenteiden laatu huolestutti. (Tarnanen 2.10.2014.)

Selvitystä varten oltiin yhteydessä sähköpostitse Volkshochschulella tutkintoa organisoineeseen Katharina Berndtiin (22.9.–9.10.2014; 9.12.2014). Berndtin mukaan tutkintoja olivat järjestämässä neljä Yleisten kielitutkintojen kouluttamaa haastattelijaa ja kaksi oppilaitoksen tutkintokoordinaattoria (Berndt 26.9.2014). Tarnanen koulutti Düsseldorfissa ennen tutkintojen järjestämisen aloittamista haastattelijat, jotka olivat Saksassa työskenteleviä suomalaisia suomen kielen opettajia (Tarnanen 2.10.2014). Koulutetut haastattelijat (yhteensä 6 kpl) olivat Volkshochschulesta Düsseldorfista, Kölnin yliopistosta ja Dortmundin Suomi-koulusta (Berndt 9.12.2014).

Tarnanen kertoo, että tutkintoaineisto lähetettiin aina etukäteen Volkshochschuleen kuljetuspalvelu TNT:n kautta. Tutkinnon jälkeen testisuoritukset lähetettiin kuljetuspalvelu DHL:n kautta Suomeen, millä varmistettiin nopea ja luotettava materiaalin kuljetus. Tutkintomateriaalien lähettäminen edellyttää molempien osapuolten keskinäistä luottamusta, ja tutkinnon järjestäminen ulkomailla edellyttää myös tämän asian tarkkaa suunnittelua ja huomioon ottamista. (Tarnanen 2.10.2014.)

3.3 Tutkintoon osallistuneet Lontoossa ja Düsseldorfissa

Yleiseen kielitutkintoon osallistuvia henkilöitä pyydetään aina täyttämään taustatietolomake ennen tutkinnon suorittamista. Lomakkeessa kysytään osallistujalta demografisten tietojen, kuten äidinkielen, peruskoulutuksen, sosioekonomisen aseman ja toimialan, lisäksi suomen kielen opiskeluun, osaamiseen ja käyttöön liittyviä tietoja sekä tutkintotodistuksen käyttötarkoitusta. Seuraavaksi esitettävät tiedot osallistujista Lontoossa ja Düsseldorfissa perustuvat osallistujilta saatuihin tietoihin. Lontoossa taustatietolomakkeen on täyttänyt 47 osallistujaa ja Düsseldorfissa 48 osallistujaa.

Lontoossa tutkintoon osallistuneet olivat pääosin 10–19 -vuotiaita (ks. taulukko 3), ja he olivat joko käyneet peruskoulun tai he olivat yliopistokoulutuksen saaneita. Suurin osa heistä oli opiskelijoita, mikä sopii hyvin osallistujien ikäprofiiliin. Düsseldorfissa taas tutkintoon osallistuneiden ikäprofiilit vaihtelivat enemmän, sillä osallistujat olivat iältään enimmäkseen 10–39 -vuotiaita. Düsseldorfin osallistujista suurimmalla osalla oli joko lukio- tai yliopistotasoinen koulutus, ja he olivat pääosin opiskelijoita tai työssäkäyviä aikuisia.

Taulukko 3. Osallistujien ikäjakauma Lontoossa ja Düsseldorfissa järjestetyissä tutkinnoissa.

IKÄ	LONTOO (kpl)	DÜSSELDORF (kpl)
10-19v.	28	17
20-29v.	7	12
30-39v.	3	13
40-49v.	3	5
50-59v.	2	-
60-69v.	2	-
70-79v.	-	1
80v.-	2	-
YHTEENSÄ	47	48

Kuten yllä olevasta taulukosta käy ilmi, sekä Lontoossa että Düsseldorfissa tutkintoon osallistuneet olivat pääosin 10–19 -vuotiaita. Osallistujat ovat verrattain nuoria, sillä suurin osa Suomessa Yleisten kielitutkintojen tutkintoihin osallistuneista on noin 25–44-vuotiaita aikuisia (74 % osallistujista).

Taustatietolomakkeessa pyydetään osallistujia lisäksi kertomaan, mihin he tarvitsevat tutkintotodistusta. Osallistujalla on mahdollisuus valita useampi kuin yksi lomakkeessa annetuista vaihtoehdoista. Lontoon osallistujista suurin osa (n=25) osallistui tutkintoon

saadakseen palautetta kielitaidostaan. Myös työnhaku (n=8) ja opiskelu (n=14) mainittiin syynä osallistua tutkintoon. Düsseldorfin osallistujien kohdalla tärkeimpiä syitä osallistua tutkintoon olivat työnhaku (n=27), opiskelu (n=15) ja palautteen saanti kielitaidosta (n=23). Suomessa järjestettävissä suomen kielen tutkinnoissa yleisin syy osallistua tutkintoon on kielitaidon osoittaminen kansalaisuutta varten. Ulkomailla osallistuneista vain kolme mainitsi tämän syyksi osallistua tutkintoon. Sekä Lontoossa että Düsseldorfissa tutkintotodistusta tarvittiin eniten työhön liittyviä asioita ja opiskelua varten sekä palautteen saamiseksi omista taidoista.

Düsseldorfissa tutkinnon järjestämisessä auttanut Berndt vahvistaa edellä esitetyt tiedot, sillä hän mainitsee sähköpostiviestissään (26.9.2014.), että suomen kielen tutkinnon suorittaneiden tärkein syy osallistua tutkintoon oli ammatillinen tai työllisyyteen liittyvä. Osallistujissa oli henkilöitä, jotka halusivat työtä suomalaisista tai kansainvälisistä yhtiöistä tai heidän täytyi osoittaa kielitaitonsa työnantajalle. Osallistujien joukossa oli myös nuoria, jotka halusivat tulevaisuudessa opiskella suomalaisessa yliopistossa.

3.4 Osallistujien menestyminen tutkinnossa

Tutkintoon osallistuneet saavat kaikista osakokeista (tekstin ymmärtäminen, puheen ymmärtäminen, kirjoittaminen ja puhuminen) numeerisen arvion, jonka pohjana on kuusiportainen taitotasoaasteikko. Perustason tutkinnosta voi saada tasoarvion alle 1 (<1), 1 ja 2, keskitason tutkinnosta tasoarvion alle 3 (<3), 3 ja 4 ja ylimmän tason tutkinnosta alle 5 (<5), 5 ja 6. Taitotasoarviot alle 1/alle 3/alle 5 tarkoittavat sitä, että osallistuja ei ole saavuttanut tutkintotason edellyttämää taitotasoa osakokeessa. Jos jonkin taidon osakoe on jäänyt kokonaan suorittamatta tai se on suoritettu vaillinaisesti, todistukseen tulee maininta ”ei voida arvostella” (eva).

Taulukoissa 4-6 on esitetty yhteenvedot ulkomailla suomen tutkinnon suorittaneiden saamista taitotasoarvioista taitotasoin. Vuosina 2001–2009 tutkintoon sisältyi vielä viides osakoe, rakenteet ja sanasto, ja osallistuja sai kielitaidostaan yleistasoarvion, joka oli matemaattinen keskiarvo tutkintoon kuuluneista viidestä osakokeesta. Yleistasoarvio sekä rakenteet ja sanasto -osakoe poistettiin tutkinnosta vuonna 2011 voimaan tulleen asetuksen myötä (1109/2011; Opetushallitus 2014).

Taulukko 4. Perustason taitotasoarviot

		TAITOTASOARVIO			
		<1	1	2	(eva)
OSAKOE	YL ¹		19	43	1
	PY	2	23	37	1
	PU	1	9	53	
	TY	3	24	36	
	KI	1	17	45	
	RS		18	45	

Taulukko 5. Keskitason taitotasoarviot

		TAITOTASOARVIO			
		<3	3	4	(eva)
OSAKOE	YL	1	38	36	
	PY	3	36	36	
	PU	4	37	34	
	TY		32	43	
	KI	5	40	30	
	RS	3	43	29	

Taulukko 6. Ylimmän tason taitotasoarviot

		TAITOTASOARVIO			
		<5	5	6	(eva)
OSAKOE	YL		5	3	
	PY		3	5	
	PU	2	2	4	
	TY		4	4	
	KI	3	4	1	
	RS		5	3	

Tulosten perusteella osallistujat ovat osanneet valita hyvin itselleen sopivan tutkintotason testin ja ovat menestyneet tutkinnoissa hyvin.

¹ Merkkien selitykset:

YL = Kielitaidon yleistasoarvio

PY = Puheen ymmärtäminen

PU = Puhuminen

TY = Tekstin ymmärtäminen

KI = Kirjoittaminen

RS = Rakenteet ja sanasto

4 Yleisten kielitutkintojen järjestäminen ulkomailla tulevaisuudessa

Finn-Guild ja Volkshochschule ilmaisivat kirjeenvaihdon yhteydessä useasti kiinnostuksensa järjestää tutkintoja tulevaisuudessa, ja tästä syystä heiltä myös kysyttiin mahdollisista tulevista osallistujista ja heidän valmiuksistaan järjestää tutkintoja. Tämän lisäksi tässä kappaleessa käsitellään mahdollisuutta järjestää tutkintoja Virossa sekä esitellään mahdollisia tutkintoon osallistujia ja käytännön asioita liittyen tutkintojen järjestämiseen Virossa. Lopuksi tarkastellaan lyhyesti Venäjältä Suomeen tulleita tutkinnon suorittajia sekä sitä, missä muissa maissa Saksan, Iso-Britannian ja Viron lisäksi mahdollisesti tulevaisuudessa on tarvetta suomen kielen tutkinnoille.

4.1 Aikaisemmat tutkinnon järjestäjämaat

4.1.1 Iso-Britannia

Finn-Guild järjestää suomen kielen opetusta eritasoisille kielenoppijoille. He järjestävät suomen kielen iltakursseja ”beginner”-, ”intermediate”- ja ”advanced” -tasoilla ja ne järjestetään Finn-Guildin toimistolla Camden Townissa. Tämän lisäksi he organisoivat muutaman kerran vuodessa päivän kestäviä intensiivikursseja (intensive courses). ([http://www.finn-guild.org/en/finnish-studies.](http://www.finn-guild.org/en/finnish-studies)) Finn-Guildin kehitysjohtaja Helena Halme (16.10.2014) kertoo, että heidän tarjoamillaan aikuisille tarkoitetuilla suomen kielen kursseilla on 5-14 osallistujaa ja että vuoden 2014 syyslukukauden oppilasmäärä heidän kursseillaan on 38.

Tämän lisäksi Finn-Guild tekee yhteistyötä myös Suomi-koulujen (*Finnish Saturday Schools*) kanssa ja tukee niiden toimintaa. Tällä hetkellä ympäri Iso-Britanniaa toimii yhteensä 21 Suomi-koulua ja ne tarjoavat suomen kielen opetusta aikuisille ja lapsille. ([http://www.finn-guild.org/en/finnish-saturday-schools.](http://www.finn-guild.org/en/finnish-saturday-schools)) Halme (16.10.2014) kertoo, että pienimmissä Suomi-kouluissa on noin 6 opiskelijaa ja suuremmissa yli 50 suomen opiskelijaa. Hän arvioi, että kaikissa näissä kouluissa on yhteensä noin 600–700 opiskelijaa. Halme (25.9.2014) kertoo, että Finn-Guild on juuri perustamassa virkaa Suomi-koulujen toiminnasta vastaavalle, ja Yleisten kielitutkintojen järjestämisvastuu tullaan liittämään tämän henkilön toimenkuvaan, jos järjestämisvastuu myönnetään. (Halme 25.9.2014; 16.10.2014.)

Finn-Guildin kehitysjohtajan Helena Halmeen (25.9.2014) mukaan Finn-Guildissa ollaan kiinnostuneita tutkinnon järjestämisestä myös tulevaisuudessa, jos mahdollisuus siihen tulee. Halmeen mukaan myös Iso-Britanniassa on tarvetta järjestää Yleisten kielitutkintojen suomen

kielen tutkintoa. Finn-Guildille tulee jonkin verran kyselyjä mahdollisuudesta suomen kielen tutkinnon suorittamisesta, ja lisäksi tutkintoja voivat käyttää heidän omien kielikurssiensa opiskelijat. Yleisten kielitutkintojen järjestäminen Lontoossa on Finn-Guildille hyvin merkityksellinen asia, sillä suomen kielen edistäminen on keskeinen osa heidän toimintansa tavoitteita. (Halme 25.9.2014.)

Suomen kielen tutkinnolle on kielten opettajana Westminsterin yliopistossa työskentelevän Hanna Drummondin mukaan tarvetta joka vuosi tai vähintään joka toinen vuosi. Drummond mainitsee, että Westminsterin yliopistossa on myös paljon suomen kielen opiskelijoita. (Drummond 8.10.2014.) Myös Halme viittaa viestissään Westminsterissä järjestettäviin suomen kielen kursseihin ja arvelee, että jos mahdollisuus järjestää tutkintoja myönnetään, niitä voidaan mahdollisesti järjestää Westminsterin yliopiston tiloissa. Sekä Helena Halme että Anni Itähaarla arvioivat, että Lontoossa tarvetta on ennen kaikkea suomen kielen perus- ja keskitason tutkinnoille. (Halme 17.10.2014; Itähaarla 17.9.2014.)

4.1.2 Saksa

Volkshochschule Düsseldorfissa tarjoaa myös useita suomen kielen kursseja. Syksyllä 2014 he järjestivät viisi eritasoista kurssia (Finnisch Schnupperkurs, Finnisch I, Finnisch II, Finnisch IV ja Finnisch für Fortgeschrittene). Minimiosallistujamäärä kaikissa heidän kielikokeissaan on yleensä kymmenen opiskelijaa. (Volkshochschule; Berndt 26.9.2014.)

Volkshochschulussa suhtaudutaan hyvin myönteisesti mahdollisuuteen järjestää tutkintoja tulevaisuudessa, sillä kyselyjä mahdollisuudesta osoittaa suomen kielen taito on tullut jatkuvasti (Berndt 26.9.2014, Kupila 14.10.2014). Edelleenkin Volkshochschulussa ei ole käytössä kielistudiota, mutta tietokonehuoneissa on mahdollisuus järjestää tutkintojen puhumisen ja puheen ymmärtämisen osakokeet. Heillä on kokemusta myös muiden vastaavien tutkintojen järjestämisestä (mm. Cambridge), ja puhumisen osakokeen suorittaminen onnistuu olemassa olevilla laitteilla hyvin. Ylimmän tason puhumisen osakokeessa oleva haastattelu, joka tallennetaan kuvatiedostona, vaatii Saksassa osallistujalta henkilökohtaisen luvan. (Berndt 6.10.2014.) Luvan kysymisen voi kuitenkin tehdä helposti ilmoittautumisen yhteydessä.

Volkshochschulen venäjän ja muiden kielten osastopäällikkö Berndt ei pysty antamaan tarkkoja lukumääriä mahdollisista tutkintoon osallistujista tai järjestämiskustannuksista. Berndtin mukaan Saksassa tutkinnon järjestämisajankohdista syksy on paras, mutta entisen yhden tutkintopaikan sijaan tutkinnoille voi olla kysyntää useammassa kaupungissa

Düsseldorfin lisäksi, kuten Berliinissä ja Münchenissä. Mahdollista on myös se, että järjestämispaikkaa voidaan vaihdella kerrasta toiseen. Tutkinnon järjestämistä ulkomailla voidaan Berndtin mukaan perustella lisäksi sillä, että kaikilla ei ole mahdollisuutta lähteä suorittamaan tutkintoa Suomeen. (Berndt 26.9.2104, 6.10.2014.)

Berndt kertoo, että yhteistyö Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen kanssa toimi moitteettomasti, ja he arvostaisivat Volkshochschulesa sitä, jos suomen tutkinto saataisiin heidän kouluunsa tulevaisuudessa uudestaan. Berndt ilmaisee oman ja Volkshochschulen kiinnostuksen auttaa tutkinnon uudelleenjärjestämisessä Düsseldorfissa. (Berndt 26.9.2014.)

4.2 Uudet tutkinnon järjestäjämaat

4.2.1 Viro

Virosta on tullut useita kyselyjä mahdollisuudesta järjestää Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkintoa Virossa. Suomen kielen taidon osoittamisen tarve on yhteydessä siihen, että Viron ja Suomen maantieteellisen sijainnin takia Suomessa käy paljon virolaisia töissä. Esimerkiksi Pekka Lith (2007) toteaa artikkelissaan ”*Työnteko yli rajojen lisääntyy*”, että Suomessa on joka vuosi kymmeniätuhansia ulkomaalaisia lyhyillä työkomennuksilla. Saman tiedon vahvistaa myös Pekka Myrskylä (2013) artikkelissaan ”*Osa maahanmuuttajista työllistyy hyvin, osa opiskelee*”, jonka mukaan Suomessa työskentelee noin 60 000 – 70 000 ulkomailta tulevaa keikkatyöläistä. Kimmo Salminen (2012) viittaa kirjoituksessaan Tilastokeskuksen tietoihin, joiden mukaan vuonna 2011 Suomessa sijaitsevissa työpaikoissa oli töissä arviolta 41 000 ulkomaalaista, joista noin 21 000 oli virolaisia. Nämä henkilöt ovat pääasiassa tilapäisesti Suomeen töiden takia muuttavia ihmisiä.

Tilapäisesti Suomessa työskennelleiden lisäksi vuonna 2010 Suomessa työskenteli 31 000 henkilöä, joiden työnantaja on ulkomailla, mutta he työskentelevät Suomessa. Näistä ns. Suomeen lähetetyistä työntekijöistä noin kaksi kolmasosaa oli Viron kansalaisia. (Salminen 2012.) Lisäksi Suomessa asuu vakinaisesti paljon virolaisia Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan (Tilastokeskus 2014.) Suomessa olevasta työllisestä työvoimasta esimerkiksi vuonna 2012 virolaisia oli 19 281 henkilöä. Vuosina 2010–2012 suurin osa vakituisesti Suomessa asuvista ja työskentelevistä virolaisista toimi palvelu- ja myyntityössä, rakennusalalla, siivousalalla tai oli prosessi- ja kuljetustyöntekijöitä.

Virolaisia työskentelee näiden lukujen perusteella varsin paljon joko lyhytaikaisissa tai pysyvimmissä työtehtävissä Suomessa. Työnteko on selkeästi tärkein syy tulla Suomeen, sillä

Myrskylän (2013) mukaan Suomeen tulleista virolaisista 70 % on työssä ja ainoastaan 5 % saapuu Suomeen opiskelemaan. Tätä taustaa vasten todennäköisesti tärkein syy virolaisille osoittaa suomen kielen taitonsa on työhön liittyvät syyt.

Koska Yleistä kielitutkintoa ei ole ollut mahdollista suorittaa Virossa, Suomeen on tullut Virosta vuosien 2012–2014 aikana 52 osallistujaa suorittamaan suomen kielen tutkinnon. Suurin osa heistä on osallistunut keskitason tutkintoon (n=40), mutta osallistujia on ollut myös perus- (n=2) ja ylimmällä tasolla (n=10). Alla esitetyt tiedot virolaisista osallistujista (n=42) perustuvat vuonna 2012–2014 Virosta saapuneiden osallistujien taustatietolomakkeiden kautta saatuihin tietoihin.

Keskitason kielitaitoa pidetään yleisesti riittävänä työelämässä selviytymiseen. Suomen keskitason tutkinnolla on myös mahdollisuus osoittaa kansalaisuuden edellytyksenä oleva kielitaito. Näiden Virosta Suomeen tutkintoa suorittamaan saapuneiden osallistujien kohdalla tärkeimmät syyt osallistua tutkintoon olivat työnhaku ja kielitaidon osoittaminen työnantajalle (ks. taulukko 7).

Taulukko 7. Virolaisten osallistujien ilmoittamat syyt tutkinnon suorittamiseen ajalta 2012–2014.

Syy	Määrä (kpl)
Hakeakseni Suomen kansalaisuutta	0
Työnhakuun	19
Osoittaakseni kielitaitoni nykyiselle työnantajalleni	18
Opiskeluun	8
Saadakseni palautetta kielitaidostani	13
Muuhun, mihin?	1

Suurin osa näistä tutkintoon osallistuneista oli työssä käyviä yliopistokoulutuksen saaneita henkilöitä, joista valtaosa työskenteli terveystoimisto- ja sosiaalipalveluissa tai rakentamis- ja kiinteistöalalla. Heistä kukaan ei maininnut tarvitsevänsä tutkintotodistusta kansalaisuushakemusta varten. Vuonna 2013 Suomen kansalaisuus kuitenkin myönnettiin 436 Viron kansalaiselle (Tilastokeskus 2014), mutta taustatietolomakkeiden perusteella selkeästi tärkeimmät syyt virolaisille osallistua tutkintoon ovat työnhaku ja kielitaidon osoittaminen työnantajalle.

Selvitettäessä mahdollista suomen tutkinnon tarvetta Virossa, oltiin yhteydessä Tallinnan yliopiston suomen kielen ja kulttuurin vierailevaan lehtoriin Tarja Tanttuun. Tanttu toimii

lisäksi Keelesild-yhteistyöverkostossa, jonka yhtenä tehtävänä on tukea suomen kielen oppimista Virossa. Tantun mukaan Virossa on tarvetta Yleisten kielitutkintojen kaltaiselle kielitutkinnolle, sillä Suomeen töihin lähtevillä aikuisilla on suuri tarve osoittaa kielitaitonsa työnantajille. Tanttu kuitenkin myös toteaa viestissään, että tutkinnon kohderyhmä ei ole virolaisille täysin selvä. Yleiset kielitutkinnot on aikuisille tarkoitettu toiminnallinen kielitaitotutkinto, joka ei sovellu esimerkiksi valtakunnalliseksi lukion päättökokeeksi. (Tanttu 17.9.2014.)

Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksessa 20.10.2014 Yleiset kielitutkinnot oli asialistalla. Kokouksen muistiinpanoista käy ilmi, että kokoukseen osallistujat ovat yksimielisiä siitä, että Virossa on kysyntää suomen kielen tutkinnolle. Tallinnan yliopiston suomen kielen apulaisprofessori Annekatrin Kaivapalu kertoo, että Tallinnan yliopisto on saanut ensimmäisiä kyselyjä mahdollisuudesta suorittaa Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkinto jo kuusi vuotta sitten. Tallinnan yliopisto on kiinnostunut koordinoimaan Yleisiä kielitutkintoja, ja tutkintojen järjestäminen sopii hyvin yliopiston profiiliin. Kokouksessa ehdotettiin, että CIMO:n kautta Tallinnan yliopistoon valittavat suomen kielen lehtorit voisivat osallistua suomen tutkinnon järjestämiseen, ja näin voitaisiin varmistaa tutkinnon toteutus. Kokouksessa keskusteltiin lisäksi siitä, onko tutkinto mahdollista järjestää myös Suomen suurlähetystön tiloissa. Asiaa päätettiin selvittää tarkemmin suurlähetystöstä. (Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksen muistiinpanot 20.10.2014.)

Yleisiä kielitutkintoja käsiteltiin myös toisessa kokouksessa (23.9.2014), jossa olivat läsnä Tarja Tanttu, Annekatrin Kaivapalu sekä Suomen Viron-instituutin suomen kielen ohjelmapäällikkö Juhani Koivuviita. Kokouksen muistiinpanoista selviää, että Tallinnan yliopisto soveltuu kokoukseen osallistuneiden mukaan hyvin tutkinnon järjestäjäksi, koska sieltä löytyy tutkinnon suorittamisessa tarvittavat tilat ja kielistudio. Tallinnan sijainti on myös maantieteellisesti hyvä ja sinne on hyvät kulkuyhteydet. Koivuviita lisää, että tutkintojen kysynnän mahdollisesti kasvaessa on pohdittava toistakin tutkintopaikkaa Virossa. Tanttu kuitenkin painottaa, että kaikki mahdolliset järjestäjätahot on ennen lopullista päätöstä hyvä käydä läpi ja selvittää, voiko valittava taho sitoutua pitkällä tähtäimellä yhteistyöhön Yleisten kielitutkintojen kanssa, koska tutkintojen järjestäminen edellyttää lauantaiyöskentelyä ja vaatii tutkintopäivänä monen (mielellään Yleisiin kielitutkintoihin perehtyneen) työntekijän panoksen koko päivän ajaksi. Sen lisäksi järjestävässä organisaatiossa on oltava esimerkiksi moderni kielistudio ja useampi videokamera. (Kokousmuistiinpanot 23.9.2014.) Tallinnan lisäksi myös Tartto on osoittanut

kiinnostuksensa järjestää tutkintoa, ja tämä vaihtoehto on otettava huomioon, jos tutkintoa aletaan Virossa järjestää (Koivuviita, puhelinkeskustelu 26.11.2014).

Mielipiteet tutkintokertojen määrästä ja tutkintotasojen tarpeesta vaihtelivat. Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksessa todettiin, että aluksi tutkinnon järjestämistä tulee kokeilla kerran vuodessa, ja jos osallistujia riittää, tarpeen mukaan tutkintoja voidaan järjestää useamminkin. Kokouksessa oltiin yksimielisiä siitä, että Viroon riittää vain keski- ja ylimmän tason tutkinnot. (Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksen muistiinpanot 20.10.2014.) Koivuviita (23.9.2014) ehdottaa yhdeksi vaihtoehdoksi, että alkuvuosina tutkintoja järjestetään kaksi kertaa vuodessa, ja jos kysyntä laskee, voidaan tutkintoa järjestää vain kerran vuodessa. Tantu (23.9.2014) taas esittää, että yksi mahdollisuus on järjestää eri tasojen testejä kaksi kertaa vuodessa niin, että yhdellä testikerralla järjestetään perus- ja ylimmän tason tutkinnot ja toisella keskitason tutkinto, sillä keskitason tutkintoon ei tarvita haastattelijoita, toisin kuin perus- ja ylimmän tason tutkintoihin.

Osallistujamääristä eri henkilöt myös antoivat eri arvion. Kaivapalun (23.9.2014) mukaan alussa osallistujia on luultavasti joitain kymmeniä. Koivuviita (23.9.2014) puolestaan arvioi, että osallistujia voi olla vuosittain satojakin, ainakin aluksi, ennen kuin määrä tasaantuu suunnilleen 100 osallistujaan vuodessa. Virossa toimii tällä hetkellä 50 kielikoulua, joissa opetetaan suomea, mutta opiskelijamääristä tai heidän kielitaitotasostaan ei ole tietoa. Jos kielikoulujen lisäksi otetaan huomioon esimerkiksi lääkäreitä välittävät yritykset ja muut erityisalojen kielikursseja järjestävät, voi kielikoulujen lukumäärä olla lähempänä 60–70. (Koivuviita 23.9.2014.)

Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksessa keskusteltiin myös potentiaalisten osallistujien taustoista. Yksi suurimmista osallistujaryhmistä on verkostossa toimivien mielestä luultavasti sellaiset henkilöt, jotka haluavat Suomeen opiskelemaan. Toisena ryhmänä mainittiin Virossa asuvat suomalaisessa yrityksessä työskentelevät. (Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksen muistiinpanot 20.10.2014.) Koivuviita (23.9.2014) viittaa eri ammattialoille mahdollisesti tuleviin kielitaitovaatimuksiin, joista esimerkkinä hän mainitsee lääkärit. Koivuviita korostaa sitä, että tutkintojen järjestäminen Virossa tukee työvoiman liikkumista ja vahvistaa Viron ja Suomen välistä yhteistyötä (Koivuviita 23.9.2014). Yhteistyön yhteydessä Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksessa mainittiin myös Viron puolustusvoimat, joka nähtiin potentiaalisena tutkinnon käyttäjänä. Kokouksessa huomautettiin, että Suomen puolustusvoimat käyttävät kielitaidon arvioinnissa Yleisiä

kielitutkintoja ja tässä voi myös olla mahdollisuus yhteistyöhön maiden välillä. Mielenkiintoinen kokouksessa esiin tuotu huomio oli lisäksi se, että Virossa tarjottavaan tutkintoon voi mahdollisesti olla kiinnostusta Suomessa. Varsinkin Helsingin seudulla suomen tutkintoa tarvitsevia on enemmän kuin tutkintopaikkoja on tarjolla, joten Virossa järjestettyyn tutkintoon voi mahdollisesti tulla myös sellaisia osallistujia Suomesta, jotka eivät ole saaneet tutkintopaikkaa Suomesta. Lisäksi Virossa on kiinnostusta Yleisten kielitutkintojen organisointiin myös siksi, että testaamiseen liittyvä tutkimus- ja kehitystyö on siellä vielä melko vähäistä, joten Yleiset kielitutkinnot tuo samalla mukanaan testaamiseen liittyvää tietoutta Viroon. (Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksen muistiinpanot 20.10.2014.)

Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksessa oli esillä lisäksi Yleisen kielitutkinnon käyttäminen lukion suomen kielen päättökokeena. Virossa ei ole vielä olemassa lukiotason B-suomen päättökoetta ja mahdollisuutta käyttää suomen kielen tutkintoa tähän tarkoitukseen on myös pohdittava. Kokouksessa tosin huomautettiin, että Yleisten kielitutkintojen tutkinnot eivät ole opetussuunnitelmien mukaisia tutkintoja, mutta toisaalta Virossa on käytössä muitakin päättökokeita, jotka eivät mittaa opetussuunnitelman sisältöjä, joten tällaisen päättökokeen virallisen aseman tunnustaminen on mahdollista Viron opetusministeriön puolelta. Jos Yleiset kielitutkinnot yhdistetään lukion päättökokeeseen, Viron valtio maksaa näiden osallistujien tutkintoon osallistumisesta koituvat kustannukset. (Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksen muistiinpanot 20.10.2014.) Tutkinnon käyttäminen päättökokeena tarkoittaa osallistujamäärän nousua ja edellyttää tarkkaa suunnittelua ja tutkinnon organisointia. Vaikka lukion päättökokeen suhteen Keelesild-verkostossa oli erilaisia mielipiteitä, yhteistyöverkoston yhteinen toivomus on suomen kielen tutkintojen soveltaminen lukion suomen kielen päättökokeeksi. Tutkinnon sopivuutta päättökokeeksi voidaan kokeilla pilottivaiheen aikana, jotta tutkinnon toimivuudesta saadaan kokemusta. (Muistiinpanot Suomessa ja Virossa toimivien kielen asiantuntijoiden mielipiteistä, koonnut Koivuviita 6.11.2014; Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokouksen muistiinpanot 20.10.2014.)

4.2.2 Muut maat

Yleisten kielitutkintojen entinen koordinaattori Mirja Tarnanen sai vuosina 1995–2011 kyselyjä Yleisten kielitutkintojen järjestämismahdollisuuksista myös Venäjältä. Suomeen matkustaa myös Venäjältä osallistujia suorittamaan suomen kielen tutkintoja. Vuosien 2012–

2014 aikana 126 Venäjän kansalaista on saapunut Suomeen suorittamaan tutkinnon. Heistä suurin osa on osallistunut suomen keskitason tutkintoon (n=89), mutta osallistujia on myös saapunut maahan suorittamaan perustason tutkinnon (n=29) ja ylimmän tason tutkinnon (n=8). Näistä venäläisistä osallistujista taustatietolomakkeen on vuosina 2012–2014 täyttänyt 80 osallistujaa.

Taulukko 8. Venäläisten osallistujien ilmoittamat syyt tutkinnon suorittamiseen ajalta 2012–2014.

Syy	Määrä (kpl)
Hakeakseni Suomen kansalaisuutta	2
Työnhakuun	18
Osoittaakseni kielitaitoni nykyiselle työnantajalleni	11
Opiskeluun	32
Saadakseni palautetta kielitaidostani	35
Muuhun, mihin?	2

Taustatietolomakkeesta saatujen tietojen mukaan selkeästi suurimmat syyt tutkinnon suorittamiselle ovat olleet opiskelu ja palautteen saaminen kielitaidosta sekä työnhaku. Suurin osa näistä osallistujista oli työssäkäyviä yliopistokoulutuksen saaneita, ja he työskentelivät joko koulutuksen ja tutkimuksen alalla tai informaatio- ja viestintäalalla.

Suomen kieltä ja kulttuuria on mahdollista opiskella Venäjällä useissa yliopistoissa ja korkeakouluissa ympäri maata. Esimerkiksi Pietarin Herzenin yliopistossa ja valtiollisessa yliopistossa on suomalais-ugrialaisten kielten laitokset, ja myös muissa korkeakouluissa suomea voi opiskella ylimääräisenä vieraana kielenä. Lisäksi esimerkiksi Inkerin liitto järjestää Pietarissa kielikursseja aikuisille opiskelijoille. (<http://www.finland.org.ru/public/default.aspx?nodeid=37002&contentlan=1&culture=fi-FI>.)

Venäjän lisäksi muita maita, joissa kysyntää suomen kielen tutkinnoille voi olla, ovat esimerkiksi Pohjoismaat, Espanja ja Kreikka. Suomen kielen kursseja järjestävien Suomi-koulujen verkosto on hyvin laaja, sillä Suomi-koulujen tuki ry:n mukaan ympäri maailmaa toimii reilusti yli sata koulua. Pelkästään Euroopan alueella on olemassa jo 106 Suomi-koulua. Reilusti eniten Suomi-kouluja on Iso-Britanniassa ja Saksassa, mutta myös Espanjassa, Kreikassa ja Sveitsissä on kussakin vähintään kuusi Suomi-koulua.

(<http://www.suomikoulut.fi/uusi/index.php/suomi-koulut-maailmalla>;
<http://www.suomikoulut.fi/uusi/index.php/eurooppa>.)

Suomenkielisiä yhteisöjä on useassa maassa, ja toisaalta Suomeen suuntautuva työperäinen maahanmuutto on lisääntymässä ja työllistyminen on helpompaa, jos osaa suomen tai ruotsin kieltä. Soveltavan kielitutkimuksen keskuksen professori Sari Pöyhönen viittaa sähköpostissaan opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän selvitykseen, jossa ehdotetaan, että tulevaisuudessa myös EU/ETA-alueelta tulevien sairaanhoitajien ja lääkäreiden tulee osoittaa kielitaitonsa. Tämä voi osaltaan aiheuttaa painetta järjestää Yleisiä kielitutkintoja ulkomailla, ja esimerkkinä korkean kysynnän maista hän antaa Baltian maat, Venäjän sekä Espanjan (johtuen maan huonosta työmarkkinatilanteesta). (Pöyhönen 5.12.2014.)

4.3 Lainsäädäntö koskien Yleisten kielitutkintojen järjestämistä ulkomailla

Jotta suomen kielen Yleisten kielitutkintojen järjestäminen ulkomailla voitaisiin aloittaa, tutkintoja koskevaan lakiin täytyy tehdä muutoksia. Kuten jo aiemmin selvityksessä on todettu, järjestäminen ulkomailla lopetettiin lainsäädännöllisten puutteiden vuoksi. Nämä liittyivät mahdollisten kiistatilanteiden selvittämiseen ja siihen, minkä maan lakien mukaan kiistatilanteissa toimitaan.

Selvitystä varten oltiin sähköpostitse yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriön aikuiskoulutuspolitiikan yksikön hallitussihteerin Aino Stilliin (22.9.–22.10.2014), jonka mukaan lainsäädäntö, joka nyt on voimassa koskien Yleisten kielitutkintojen tutkintojärjestelmää, ei mahdollista tutkintojen systemaattista järjestämistä ulkomailla. Still toteaa viestissään, että hän ei voi tällä hetkellä ottaa kantaa siihen, pitääkö lakiin ehdottaa lisättäväksi mahdollisuus järjestää tutkinto ulkomailla. Ulkomailla tutkinnon järjestämisestä säättäminen voi edellyttää moninaisia säännöksiä ja mahdollisuudet kyseisenlaiseen säätelyyn vaatii laajempaa selvittämistä. Still muistuttaa, että järjestelmän laajentamiselle ulkomaille asettaa omat haasteensa jo Suomen lainsäädännön soveltamisala. (Still 30.9.2014.)

Stillin mukaan myös esimerkiksi laissa säädettävät tutkinnon järjestäjän velvollisuudet ja näiden velvoitteiden valvonnan mahdollisuudet ulkomailla voivat muodostua ongelmaksi. Tämän lisäksi mahdolliset kiistatilanteet ja niiden selvittäminen aiheuttavat omat ongelmansa. Still toteaa viestissään, että asia vaatii laajempaa selvittelyä ja se tullaan huomioimaan, kun Yleisiin kielitutkintoihin liittyvää lainsäädäntöä tarkistetaan seuraavan kerran. Lainmuutosesitys ei ennätä eduskunnan käsittelyyn meneillään olevalla vaalikaudella, vaan aikaisin mahdollinen ajankohta hallituksen esityksen antamiselle on käytännössä syksy

2015, jolloin lain muutokset voivat astua voimaan aikaisintaan vuoden 2016 alusta. (Still 30.9.2014.)

4.4 Kustannukset liittyen Yleisten kielitutkintojen järjestämiseen ulkomailla

Selvityksen liitteenä (LIITE 1) ovat arviot kustannuksista Yleisten kielitutkintojen järjestämisestä ulkomailla. Arviot on jaoteltu maittain (Iso-Britannia, Saksa, Viro) ja kunkin maan kohdalla on arviot kustannuksista, joita tutkinnon järjestäminen tulee kyseisessä maassa maksamaan. Laskelmat sisältävät arviot sekä ensimmäisen vuoden käynnistyskuluista että myöhempien vuosien ylläpitokuluista. Ensimmäisenä vuonna kustannukset ovat suurimmat, koska tutkintojen alullepano edellyttää tutkinnon järjestäjien perehdytystä ja puhumisen osakokeessa tarvittavien haastattelijoiden koulutusta. Ensimmäisen vuoden jälkeen kulut ovat pienemmät.

Kaikkien maiden osalle käynnistyskuluihin (ks. Käynnistyskulut) laskettiin tutkinnon järjestämiseen liittyvä perehdyttämiskäynti, jonka tarkoituksena on varmistaa tutkintopaikan sopivuus testinjärjestäjäksi ja perehdyttää järjestäjät tutkinnon järjestämiseen liittyviin vastuihin ja käytänteisiin. Kustannuksissa olevat erot eri maiden välillä johtuvat siitä, että Iso-Britanniaan ja Viroon perehdyttämiskäynnin yhteydessä koulutetaan lisäksi haastattelijat perus- ja ylimmän tason puhumisen osakoetta varten, jolloin tämä matka kestää pidempään ja näin ollen kustannukset ovat myös suuremmat. Saksassa haastattelijakoulutusta ei tarvita, sillä siellä on jo aiemmin Yleisten kielitutkintojen haastattelijakoulutuksen käyneitä haastattelijoita. Ensimmäisen tutkintokerran jälkeen koulutus- ja perehdyttämiskäyntejä ei enää tarvita, jonka jälkeen tutkinnon ylläpidosta aiheutuneet kulut ovat riippuvaisia osallistujamäärästä (ks. Vuosittaiset tutkintojen ylläpitokulut). Laskelmissa perustason, keskitason ja ylimmän tason tutkintojen osallistujien määrät ovat esimerkkejä, sillä todellista osallistujamäärää on vaikea arvioida. Jokaisen kulun kohdalla kuitenkin näkyy myös yksikköhinta, joten tutkinnosta aiheutuvat kulut on helppo laskea, jos käytettävissä on tarkka osallistujamäärä.

5 Yhteenveto

Yleisten kielitutkintojen järjestämisestä ulkomailla on ollut hyviä kokemuksia. Käytännön järjestelyt ja yhteistyö järjestäjien ja Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen välillä on sujunut moitteettomasti. Selvityksessä esitettyjen kannanottojen perusteella Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkinnolla on tarvetta ulkomailla myös tulevaisuudessa.

Tutkintojen järjestäminen ulkomailla edellyttää kuitenkin järjestämiseen liittyvien seikkojen huomioonottamista. Tutkinnon järjestämistä ulkomailla helpottaa se, jos kukin järjestäjä hoitaa järjestelyt itsenäisesti. Tutkintoa järjestävän tahon on järjestettävä tutkinnon suorittamiseen soveltuvat tilat ja pystyttävä osoittamaan henkilö, joka vastaa tutkinnon käytännön järjestelyistä. Yhteyshenkilön lisäksi tarvitaan myös henkilöitä, jotka avustavat tutkintotilaisuuden valvonnassa ja varmistavat, että järjestelyt sujuvat tutkintopäivänä moitteettomasti. Tietysti järjestäjätahon luotettavuus ja moitteettomuus tulee myös ottaa huomioon tutkinnon järjestäjiä valittaessa (Leblay 14.11.2014).

Yhteyshenkilön ja valvojen lisäksi puhumisen osakokeen järjestäminen on vaivattomampaa, jos järjestävän oppilaitoksen tai organisaation sisältä löytyy henkilöitä, jotka soveltuvat haastattelijoiksi ja ovat valmiita kouluttautumaan virallisiksi Yleisten kielitutkintojen haastattelijoiksi. Tällä tavalla tutkinnosta aiheutuvat kustannukset saadaan myös pidettyä kohtuullisina ja turvataan tutkintotoiminnan jatkuminen ja sujuminen kyseisessä maassa.

Järjestäjätahoja koskevat tietyt Opetushallitukselta tulevat vaatimukset (ks. kappale 2). Opetushallituksen opetusneuvos Tarja Leblay mainitsee kirjoittamassaan sähköpostissa (14.11.2014), että järjestäjällä on oltava käytettävissään kielistudio. Kuitenkin, kuten aiemmin selvityksessä on käynyt ilmi, Düsseldorfissa puhumisen ja puheen ymmärtämisen osakokeiden käytännön järjestelyt hoidettiin normaalissa luokkatilassa. Osallistujien tasapuolisen kohtelun takia on ensiarvoisen tärkeää pitää huoli siitä, että osallistujat saavat yhtäläiset mahdollisuudet osoittaa kielitaitonsa testipaikasta huolimatta. Tämä vaatimus edellyttää kielistudion kaltaista paikkaa suorittaa puheen ymmärtämisen osakoe ja että puhumisen osakokeen äänitallenteet ovat samanlaatuisia studiossa tehtyjen kanssa.

Jos järjestävällä taholla ei ole kielistudiota käytettävissä, on muita keinoja toteuttaa puhumisen ja puheen ymmärtämisen osakokeet. Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen suunnittelijan Ari Maijasen mukaan puheen ymmärtämisen osakokeen toteuttaminen ilman studiota on melko ongelmaton, sillä koeäänite voidaan soittaa koetilassa millä tahansa soittimella, johon liitetään joko kuulokkeet tai kaiuttimet. Jos kaiuttimia käytetään, tulee

niiden olla laadukkaat, jotta ääni kuuluu selkeästi kaikkialla koetilassa. (Maijanen 27.11.2014.)

Puhumisen osakoe, jos kyseessä ei ole haastattelu, voidaan suorittaa tietokonehuokassa, jolloin masteräänite-tiedosto tallennetaan esimerkiksi muistitikulta suoraan osallistujien tietokoneille. Äänitiedostojen kuuntelu onnistuu useilla koneessa oletusasetuksena olevilla ohjelmilla, kuten esimerkiksi Windows Media Player -ohjelmalla. Maijasen mukaan itse puhumisen suoritus voidaan helpoiten tallentaa käyttämällä Windows-tietokoneelta löytyvää ääninauhuri-ohjelmaa. Jos tällaista menetelmää käytetään, tietokoneisiin täytyy kytkeä kuulokemikrofoni-yhdistelmä. Toinen tapa toteuttaa puhumisen osakoe on soittaa koetilassa masterääni kaiuttimien kautta, jolloin osallistajat voivat käyttää esimerkiksi kuulokemikrofonia, jossa vain toisella korvalla on kuuloketyyny. Kuulokemikrofoni tai erillinen henkilökohtainen mikrofoni voidaan kytkeä tietokoneeseen tai digitaaliseen tallentimeen, johon osallistujan vastaukset äänitetään. Ryhmätilanteissa tulee kuitenkin aina varmistaa, että muiden osallistujien suoritus ei häiritse toisia osallistujia. (Maijanen 27.11.2014.)

Perus- ja ylimmällä tasolla puhumisen osakokeeseen sisältyy myös haastatteluosio. Perustasolla haastattelu tallennetaan äänitiedostona, kun taas ylimmällä tasolla suoritus tallennetaan kuvatiedostona (videoidaan) ja äänityksen varmistamiseksi käytetään lisäksi erillistä digitalenninta. Tästä syystä järjestäjällä on oltava käytettävissä myös laitteet, joilla haastattelut voidaan toteuttaa. (Maijanen 27.11.2014.)

Ennen tutkintojen järjestämistä ulkomailla, tutkintojen suunnittelua helpottaa, jos järjestävässä maassa pystytään tekemään tarkempi kartoitus mahdollisista osallistujamääristä ja siitä, kuinka monta kertaa tutkintoa kannattaa maassa järjestää ja minkä taitotason tutkinnoille on tarvetta. Tutkintojen järjestäminen on kuitenkin todennäköisesti järkevintä aloittaa järjestämällä ensin tutkintoja vain kerran vuodessa. Jos osallistujia ilmoittautuu tutkintoon testikerroilla enemmän kuin järjestäjä pystyy osoittamaan tutkintopaikkoja, voidaan tutkintoja järjestää useamminkin kuin kerran vuodessa.

Selvityksen perusteella suurin tarve on suomen keskitason tutkinnolle. Iso-Britanniassa osallistujia on todennäköisesti suomen kielen perus- ja keskitason tutkinnoissa, kun taas Saksan kohdalla voi olla järkevää tarjota myös mahdollisuus osallistua ylimmän tason tutkintoon. Virosta tulleiden tietojen mukaan siellä ollaan yksimielisiä siitä, että keski- ja

ylimmän tason tutkinnoille on eniten kysyntää ja perustason tutkinnolle taas siellä ei ole tarvetta lainkaan.

Yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunta päättää tutkintopäivät, ja tutkintopäivien on hyvä olla ulkomailla samat kuin Suomessa järjestettävillä tutkinnoilla. Tällä tavalla varmistetaan osallistujien yhtäläinen kohtelu testitilanteessa, ja yhteinen testipäivä ei myöskään aiheuta ylimääräisiä kustannuksia tutkinnon käytännön järjestelyistä vastaavalle Soveltavan kielentutkimuksen keskukselle. Osallistajat suorittavat samat testikokonaisuudet niin ulkomailla kuin Suomessakin ja kaikki testikierroksen suoritukset voidaan arvioida samassa arviointitilaisuudessa eikä erillisiä arviointitilaisuuksia tarvitse järjestää.

Yleisten kielitutkintojen tutkintoihin osallistuneet Iso-Britanniassa ja Saksassa olivat iältään varsin nuoria. Myös Virossa tutkintoa suunnitellaan käytettäväksi lukio-ikäisille nuorille. Yleiset kielitutkinnot ovat tarkoitettu kuitenkin aikuisille, ja tehtävissä käytettävät aihepiirit ja kielenkäyttötilanteet eivät välttämättä sovellu lapsille ja nuorille. Selvitettäessä tutkinnon järjestämistä ulkomailla, järjestäjätahoille on tarkkaan selvitettävä tutkinnon kohderyhmä.

Yleisten kielitutkintojen järjestäminen ulkomailla lopetettiin lainsäädännöllisten puutteiden takia. Ennen kuin tutkintojen järjestäminen voidaan aloittaa uudelleen ulkomailla, tulee lakiin Yleisistä kielitutkinnoista tehdä muutosesitys, joka mahdollistaa tutkinnon järjestämisen ulkomailla. Kuten aikaisemmin selvityksessä todettiin, lain muutokset voivat tulla voimaan aikaisintaan vuoden 2016 alussa, jos esitys lakimuutoksesta saadaan vietyä eduskunnan käsittelyyn syksyllä 2015. Tästä syystä ulkomailla järjestämiseen liittyvien lainsäädännöllisten asioiden selvittäminen on hyvä aloittaa mahdollisimman pian.

Tutkintojen järjestämistä ulkomailla edesauttaa se, jos Yleisten kielitutkintojen tutkinnot saadaan digitalisoitua. Tarnanen ym. (2009) toteavat raportissaan, että digitoinnin myötä tutkintojen järjestäminen ulkomailla helpottuu, koska kielistudio ei digitalisoinnin myötä enää ole järjestämisen edellytys ja tutkintojen järjestämiseen liittyvät turvallisuuskysymykset ovat helpommin ratkaistavissa. Jos mahdollisuus järjestää tutkintoja ulkomailla myönnetään, on tutkintojen digitalisointi hyvä liittää tähän yhteyteen. Digitalisointi mahdollistaa myös sen, että tutkintoja voidaan tarvittaessa laajentaa useampaankin maahan (esim. suurlähetystöt), jos tutkinnoille ilmaantuu tarvetta laajemminkin ulkomailla.

Tässä selvityksessä esiin nostetut asiat puoltavat sitä, että Yleisten kielitutkintojen suomen kielen tutkintoa on mahdollisuus järjestää ulkomailla. Tutkinnoille on myös todettu olevan tarvetta ja mahdollisia järjestäjätahoja on löydettävissä. Tutkintojen käynnistämiseen

tarvitaan kuitenkin aikaa ja suunnittelutyö tulee aloittaa hyvissä ajoin. Suomen kielen tutkinnon lisäksi on tulevaisuudessa myös pohdittava, onko esimerkiksi ruotsin kielen tutkinnolla tarvetta ulkomailla ja voidaanko mahdollisesti ruotsin kielen osalta tehdä yhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa. Lisäksi tarvetta ulkomailla todennäköisesti on myös pohjoissaamen kielen tutkinnolla. Pohjoissaamea puhutaan Suomen lisäksi Ruotsissa ja Norjassa, ja pohjoissaamen arvioijien mukaan tutkinnolle on tarvetta myös näissä maissa, koska vastaavanlaista tutkintoa ei ole muissa Pohjoismaissa. Tämä tosin edellyttää pohjoissaamen tutkinnon yksikielistämistä.

LÄHTEET

- Berndt, K. (osastopäällikkö, venäjä ja muut kielet, Landeshauptstadt Volkshochschule Düsseldorf). Sähköpostikeskustelut tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 22.9.–9.10.2014 ja 9.-10.12.2014.
- Drummond, H. (kielten opettaja, Westminster University). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 22.9.–9.10.2014.
- Finn-Guild. <http://www.finn-guild.org/fi/tietoa-finn-guildista>. [Luettu 23.9.2014].
- Finn-Guild. <http://www.finn-guild.org/en/finnish-studies>. [Luettu 26.9.2014].
- Finn-Guild. <http://www.finn-guild.org/en/finnish-saturday-schools>. [Luettu 26.9.2014].
- Halme, H. (kehitysjohtaja, Finn-Guild). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 25.9.–20.10.2014.
- Itähaarla, A. (suunnittelija, Turun yliopiston Brahea-keskus). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 10.–22.9.2014.
- Kaivapalu, A., Koivuviita, J. & Tantt, T. 23.9.2014. Kokousmuistiinpanot, koonnut Tarja Tantt, Tallinnan yliopiston Suomen kielen ja kulttuurin vierailtava lehtori.
- Keelesild-verkoston ohjausryhmän kokous. 20.10.2014. Kokousmuistiinpanot, koostanut Juhani Koivuviita, Suomen Viron-instituutin suomen kielen ohjelmapäällikkö.
- Koivuviita, J. (Suomen Viron-instituutin suomen kielen ohjelmapäällikkö). 6.11.2014. Muistiinpanot Suomessa ja Virossa toimivien kielen asiantuntijoiden mielipiteistä.
- Koivuviita, J. (Suomen Viron-instituutin suomen kielen ohjelmapäällikkö). Puhelinkeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 26.11.2014.
- Kupila, A. 2006. Kielimaraton Düsseldorfissa. *Aikuiskoulutuksen maailma*, 6/2006, 30–31.
- Kupila, A. 2012. Suomen kielen opettajuuden monet kasvot Saksassa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. <http://www.kieliverkosto.fi/article/suomen-kielen-opettajuuden-monet-kasvot-saksassa/>. [Luettu 14.10.2014].
- Kupila, A. (suomen kielen ja kulttuurin opettaja). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 25.9.–15.10.2014.
- Laki yleisistä kielitutkinnoista 668/1994.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1994/19940668?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=668%2F1994>.

Laki yleisistä kielitutkinnoista 964/2004. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040964>.

Landeshauptstadt Volkshochschule Düsseldorf.

<https://www.duesseldorf.de/vhs/webbasys/webbasys/index.php?kathaupt=1&kathauptname=Kursbereiche&katid=481&katvaterid=20&katname=Finnisch>.

[Luettu 26.9.2014].

Leblay, T. (opetusneuvos, Opetushallitus). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 11.–14.11.2014.

Lith, P. 2007. Työnteko yli rajojen lisääntyy. *Tieto & trendit*, 7/2007.

http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-11-07_005.html?s=0.

Maijanen, A. (suunnittelija, Soveltavan kielentutkimuksen keskus). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 20.–28.11.2014.

Myrskylä, P. 2013. Osa maahanmuuttajista työllistyy hyvin, osa opiskelee. *Tieto ja trendit*, 1.10.2013. <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/41/>.

Opetushallitus. Kielitaidon osoittaminen Suomen kansalaisuutta hakiessa.

http://oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/kielitutkinnot/yleiset_kielitutkinnot/kielitaidon_osoittaminen_kansalaisuutta_haettaessa. [Luettu 29.10.2014].

Opetushallitus. Yleiset kielitutkinnot.

http://oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/kielitutkinnot/yleiset_kielitutkinnot.

[Luettu 13.11.2014].

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Kielitaidon määrittäminen sekä kielitaidon ja EU/ETA-alueen ulkopuolella hankitun koulutuksen täydentäminen terveystalalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:5.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr05.pdf?lang=fi>. [Luettu 3.10.2014].

Pöyhönen, S. (professori, Soveltavan kielentutkimuksen keskus). Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 5.12.2014.

Salminen, K. 2012. Turun maahanmuuton kuva. Turun kaupunki: Tutkimuskatsauksia, 5/2012.

http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/tutkimushankkeet/22864_Tutkimuskatsauksia_52012.pdf.

Still, A. (hallitussihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö, aikuiskoulutuspolitiikan yksikkö).

Sähköpostikeskustelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 22.9.–22.10.2014.

Suomi-koulujen tuki ry. <http://www.suomikoulut.fi/uusi/index.php/suomi-koulut-maailmalla>.
[Luettu 8.12.2014].

Suomi-koulujen tuki ry. <http://www.suomikoulut.fi/uusi/index.php/eurooppa>.
[Luettu 8.12.2014].

Suomen suurlähetystö, Moskova ja Suomen pääkonsulaatti, Pietari.
<http://www.finland.org.ru/public/default.aspx?nodeid=37002&contentlan=1&culture=fi-FI>. [Luettu 8.12.2014].

Tarnanen, M. (kielikasvatuksen professori, opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto).
Haastattelu tutkimusavustaja Niina Malisen kanssa 2.10.2014.

Tarnanen, M., Junttila, J. & Westinen, E. 2009. Suunnitelma Yleisten kielitutkintojen suomen kielen keskitason testin digitalisoinnin toteuttamiseksi. Manner-Suomen ESR-hanke.
http://www.oph.fi/download/113827_KOKO_SUUNNITELMA_2402.pdf.

Tilastokeskus 2014 (päivitetty 6.11.2014). Työssäkäyntitilasto. Taulukko: 082 – Työlliset ammattiryhmän (AML 2010, tasot 1-2), taustamaan, sukupuolen ja vuoden mukaan 2010–2012. [Luettu 28.11.2014].

Tilastokeskus 2014. Väestö- ja kuolemansyytilastot. Liitetaulukko 2. Suomen kansalaisuuden saaneet edellisen kansalaisuuden mukaan 2002–2013.
http://www.stat.fi/til/kans/2013/kans_2013_2014-05-14_tau_002_fi.html.
[Luettu 28.11.2014].

Ulkosuomalaisparlamentti 2013. Ulkosuomalaisparlamentin puhemiehien kevätkokouksen pöytäkirja 2013.
http://www.usp.fi/tiedosto/kevatkokouksen_poytakirja_2013_lyhyt.pdf?PHPSESSID=6d95807a0ee330afa5a2912f7a86e8f3. [Luettu 24.9.2014].

Ulkosuomalaisparlamentti 2005. Aloitteet, jotka käsiteltiin Ulkosuomalaisparlamentin vuoden 2005 istunnossa.
<http://www.usp.fi/toiminta/index2.php?sivu=489&PHPSESSID=fdc03ea45ae7f8c5f5bed94be8696bdd>. [Luettu 3.10.2014].

Ulkosuomalaisparlamentti: Raportti sihteeristön ja puhemiehien toiminnasta ja päätöslausemien etenemisestä vuosina 2005–2007.
<http://www.usp.fi/yleis/index2.php?sivu=486>. [Luettu 23.9.2014].

Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista 669/1994.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1994/19940669>.

Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista 1163/2004.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20041163?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=1163%2F2004>.

Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 ja 7

§:n muuttamisesta 1109/2011.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20111109>.

LIITTEET

Liite 1

Iso-Britannia - Lontoo

Osallistujia 15 kpl (perustasolla 1 osallistuja, keskitasolla 12 osallistujaa ja ylimmällä tasolla 2 osallistujaa)

Käynnistyskulut

Haastattelijakoulutus (3 yötä)

Kululaji	Lkm	à-hinta	Yhteensä
Lennot	1	600,00	600,00
Majoitus	3	150,00	450,00
Päivärahat	4	72,00	288,00
Yhteensä			1338,00

Vuosittaiset tutkintojen ylläpitokulut

Kululaji	Lkm	à-hinta	Yhteensä
Postikulut	1	107,00	107,00
Haastattelijoiden palkkiot	3	24,68	74,04
Testin valmistus	15	4,67	70,05
Testin arviointi, perustaso	1	31,99	31,99
Testin arviointi, keskitaso	12	34,12	409,44
Testin arviointi, ylin taso	2	56,68	113,36
Haastattelijoiden matkat	3	0,00	0,00
Muut yleisluontoiset kulut	15	23,81	357,15
Yhteensä			1 163,03

Haastattelijakoulutus + ylläpitokulut yhteensä 2 501,03

+ Yleiskustannus 20 % kaikista kuluista 500,21

Kulut yhteensä 3 001,23

Saksa – Düsseldorf

Osallistujia 15 kpl (perustasolla 1 osallistuja, keskitasolla 12 osallistujaa ja ylimmällä tasolla 2 osallistujaa)

Käynnistyskulut

Perehdyttämiskäynti (1 yö)

Kululaji	Lkm	à-hinta	Yhteensä
Lennot	1	600,00	600,00
Majoitus	1	150,00	150,00
Päivärahat	2	61,00	122,00
Yhteensä			872,00

Vuosittaiset tutkintojen ylläpitokulut

Kululaji	Lkm	à-hinta	Yhteensä
Postikulut	1	107,00	107,00
Haastattelijoiden palkkiot	3	24,68	74,04
Testin valmistus	15	4,67	70,05
Testin arviointi, perustaso	1	31,99	31,99
Testin arviointi, keskitaso	12	34,12	409,44
Testin arviointi, ylin taso	2	56,68	113,36
Haastattelijoiden matkat	3	0,00	0,00
Muut yleisluontoiset kulut	15	23,81	357,15
Yhteensä			1 163,03

Perehdyttämiskäynti + ylläpitokulut yhteensä 2 035,03

+ Yleiskustannus 20 % kaikista kuluista 407,01

Kulut yhteensä 2 442,03

Viro – Tallinna

Osallistujia 50 kpl (perustasolla 4 osallistujaa, keskitasolla 42 osallistujaa ja ylimmällä tasolla 4 osallistujaa)

Käynnistyskulut

Haastattelijakoulutus (3 yötä)

Kululaji	Lkm	à-hinta	Yhteensä
Lennot	1	600,00	600,00
Majoitus	3	150,00	450,00
Päivärahat	4	51,00	204,00
Yhteensä			1 254,00

Vuosittaiset tutkintojen ylläpitokulut

Kululaji	Lkm	à-hinta	Yhteensä
Postikulut	1	203,00	203,00
Haastattelijoiden palkkiot	8	24,68	197,43
Testin valmistus	50	4,67	233,50
Testin arviointi, perustaso	4	31,99	127,96
Testin arviointi, keskitaso	42	34,12	1 433,04
Testin arviointi, ylin taso	4	56,68	226,72
Haastattelijoiden matkat	8	0,00	0,00
Muut yleisluontoiset kulut	50	23,81	1 190,50
Yhteensä			3 612,15

Haastattelijakoulutus + ylläpitokulut yhteensä 4 866,15

+ Yleiskustannus 20 % kaikista kuluista 973,23

Kulut yhteensä 5 839,38